

EUROPEISKA UNIONEN

Fonden för europeiskt bistånd
för dem som har det sämst ställt

Datum

2020-05-04

Diarienummer:

2020/00103

Fead ökar social delaktighet och egenmakt!

Årsrapport för Fead 2019

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 223/2014 den 11 mars 2014 om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt ska en rapport om föregående års verksamhet lämnas till Europeiska kommissionen före den 30 juni varje år. Årsrapporten är en förutsättning för att EU-kommissionen ska kunna handlägga Sveriges ansökningar om medel. Årsrapporten ska godkännas av övervakningskommittén.

Fead - fonden för europeiskt bistånd för dem som har sämst ställt, *Fund for European Aid to the Most Deprived*. Fead:s målsättning är att främja den sociala sammanhållningen, förbättra social delaktighet och att bidra till EU 2020-strategins mål att minska antalet personer som riskerar fattigdom och social utestängning. Fonden genomförs i Europa med två inriktningar; OP 1, livsmedels- och annat materiellt bistånd och OP 2, social sammanhållning och fattigdomsbegränsning. Sverige har tillsammans med Holland, Danmark och Tyskland valt den andra inriktningen.

Årsrapporten för Fead är skriven utifrån de rubriker som fastställts i EU-kommissionens föreskrifter som kompletterar förordningen.

2.1 Beskrivning av programmets genomförande med hänsyn till ekonomiska uppgifter, de EU-gemensamma och de programspecifika indikatorerna

Avslutade samt förlängda projekt

Under året har ett projekt från den första utlysningen avslutats. Tre av projekten som beslutades 2018 har genom en tilläggsutlysning förlängts och avslutas under 2021. Det projekt som avslutades 2019 har nått 220 registrerade deltagare, målet var 200. Totalt bedömer projektet dock att man haft mer än 3000 deltagare i olika former av insatser. Orsaken till den omfattande differensen är att de flesta väljer att inte registrera sin närvaro, skälet till det beskrivs vidare under punkten "Problem och utmaningar". Utbetalning av återstående medel samt bedömning av slutrapport har skett under våren 2019. Ett av projekten som beslutades i december 2018, Digniti 2020 ägt av Västerås stift, valde under våren 2019 att återta sin ansökan och lämnade därmed tillbaka 4,5 miljoner.

Problem och utmaningar i projektarbetet.

I dialog med projekten har det under 2019, likt tidigare år, framkommit en del svårigheter och utmaningar som de haft för att kunna nå sina respektive mål. Nedan följer de synpunkter som de tre projekten har lämnat.

Projekten menar att synen på målgruppen, benämnd som icke ekonomiskt aktiva EU-medborgare, fortsatt har förändrats i såväl traditionell media som i sociala medier.

Från beslutsfattare på såväl lokal- som nationell nivå har tydliga signaler kommit att målgruppens situation bäst bör lösas i deras respektive hemländer snarare än i Sverige. Under 2019 har flera kommuner fattat beslut som försvårar möjligheten för målgruppen att leva och verka i Sverige. Projekten upplever fortsatt att det blir allt svårare för dem att nå och arbeta med målgruppen.

För att bättre kunna nå deltagare, skapa förtroende och motivation anser projekten att det skulle underlätta om de hade kunnat erbjuda materiellt stöd, genom till exempel mat och kläder, för att på så sätt attrahera målgruppen att delta i projekten. Av det skälet lyfter projekten fram fördelen med en kombination av OP 1 och OP 2 i syfte att bättre nå egenmakt och social delaktighet.

För att nå framgång, menar projekten, att det är väsentligt att bygga upp ett förtroende hos målgruppen. Det är inte ovanligt att målgruppen sedan tidigare har negativa erfarenheter av myndighetskontakter och i mötet med deltagarna finns en risk att projektmedarbetarna uppfattas som myndighetsrepresentanter. Det sistnämnda är huvudorsaken till varför man ofta väljer att inte registrera sig som deltagare i projektens olika aktiviteter.

Projekten upplever också svårigheter att nå ut till de som är analfabeter. Filmer eller annat material kan vara ett sätt att nå ut till dem som inte kan läsa. Denna typ av material är dock kostnadskrävande.

Enligt projekten råder det fortfarande stor skillnad på hur olika kommuner arbetar med EU-medborgare i Sverige. Det leder till att projekten måste anpassa innehållet i sina aktiviteter beroende på var i landet de verkar. Projekten arbetar ofta i flera kommuner vilket de har fått förhålla sig till.

Under senare år har målgruppen fått mindre pengar genom att tigga. Detta har lett till att de måste hitta andra inkomstkällor vilket bland annat inneburit att de inte är lika synliga i gatumiljön och därför är svårare för projekten att hitta.

Andra utlysningssomgången

Under juli till september 2019 genomfördes en tilläggsutlysning vilken adresserade de tre pågående projekten. Medlen kommer dels från de 4,5 miljoner som tidigare nämnda projekt återlämnade samt återflöden från avslutade projekt. Projekten sökte i enlighet med myndighetens ordinarie rutiner med den skillnaden att endast pågående projekt hade möjlighet att söka. Tilläggsutlysningen var på 10 098 473 SEK och var öppen mellan 22 juli och 18 september.

De projekt som för närvarande pågår är:

"Po drom 2020"	Göteborgs räddningsmission
"Bättre hälsa 2"	Göteborgs stad
"Pentru Tine - För dig"	Sveriges stadsmissioner

Samverkan och kommunikation

I december arrangerade vi det återkommande årliga öppna eventet inom Fead i form av ett webinarie där projekten presenterade sitt erfarenhetsutbyte med målgruppens hemländer, främst Rumänien och Bulgarien. Vi har besökt ett av projekten och haft ett antal förmöten, såväl fysiskt som via digitala kanaler, samt referensgrupp inför det tidigare nämnda årliga eventet. Vi har dessutom bedrivit ett omfattande arbete med att säkerställa deltagande från övervakningskommitténs organisationer för att vara beslutsfässiga vid årsmötet.

Under året har vi deltagit i samtliga fem Fead-Network där medlemsländer är representerade och utbyter erfarenheter. Dessa har genomförts i Bryssel samt i Vilnius och vid två tillfällen har besök gjorts vid lokala aktiviteter.

Vi har deltagit i ett Fead-expert Group möte i Bryssel där företrädesvis ekonomin för programmet ur ett övergripande perspektiv presenterades.

Utöver detta har vi deltagit i fyra konferenser som handlat om "Barn i utsatthet" med olika teman. Konferenserna har utgjort del av förstudien till den europeiska barngarantin (Child Guarantee). Dessa har genomförts i Bukarest, Riga, Malmö och Rom och har varit givande.

Kontroll och uppföljning

Vi ska vid minst ett tillfälle per projekt genomföra kontroll på plats enligt artikel 32 5b i förordningen (EU) 223/2014. Syftet med kontrollerna är att försäkra sig om att de utgifter som deklarerats verkligen har funnits och att produkterna och tjänsterna har levererats enligt beslutet om godkännande. Likaså att stödmottagarens ansökningar om utbetalning är korrekta och att insatserna och utgifterna uppfyller kraven i gemenskapsregler och nationella regler. Kontrollerna är en del av förvaltnings- och kontrollsystemet och ses som ett komplement till den administrativa kontrollen av ansökan om utbetalning som lämnas in av stödmottagaren.

Under 2019 har tre projekt startats och vi har inte genomfört några kontroller på plats. Skälet till det är att projekten varit nystartade och upparbetat kostnader i varierande omfattning. Kontroller av samtliga projekt kommer att genomföras under 2020 då de är i fullt operativt genomförande.

Fead når ut till hela Sverige och EU

På vår hemsida publicerades information om tilläggsutlysningen och även om det tidigare nämnda webinarie vilket spelades in i december. Detta finns att ta del av på esf.se och en kortare version, med engelsk undertext, togs fram inför årsmötet med EU-kommissionen där den visades. Även denna finns på esf.se för att nå en bredare publik.

Om Fead har 11 artiklar publicerats i press och på internet, undantaget vår egen information. Motsvarande antal 2018 var 17 artiklar. Annonsvärdet beräknas till 20 000 kronor och det totalt har nått cirka 170 000 potentiella läsare. Övervägande del av artiklarna är publicerade i Västra Götalands Regionen där två av tre projekt har sin hemvist. 2018 var antalet potentiella läsare 1,9 miljoner och annonsvärdet uppgick till 800 000 kronor. Skillnaden beror sannolikt på att Dagens Nyheter 2018 hade tre rikstäckande artiklar publicerade varav två på webben.

Ärendehanteringssystem

Ärendehanteringssystemet, EBS2020 och e-arkivet Public 360°, är utvecklade för att vi korrekt och effektivt utifrån lagar och förordningar ska kunna handlägga ärenden i de fonder vi förvaltar. E-tjänsten Projektrummet ger stöd och service till de som söker projektmedel och driver projekt. Systemen används för förvaltning av Fead och Socialfonden. EBS2020 ska också leverera rapporter till uppföljning och prognoser för genomförandet av programmen.

Övervakningskommittén

Fead:s övervakningskommitté (ÖK) har till uppgift att följa Svenska ESF-rådets arbete med Fead och att säkerställa kvalitet och effektivitet. Kommittén består av företrädare från myndigheter, ideella organisationer samt universitet.

Fead:s övervakningskommitté hade sitt årliga möte i april 2019 där årsrapporten för 2018 beslutades. Vidare presenterade den nationella samordnaren för "utsatta EU/EES-medborgare vilka saknar uppehållsrätt i Sverige" en lägesbild avseende målgruppens situation. EU-kommissionens representant informerade bland annat om den starkare kopplingen mellan det europeiska terminsarbetet och sammanhållningspolitiken. Projektledaren för Riksföreningen Sveriges Stadsmissioners projekt "Pentru Tine" presenterade hur man arbetat med projektet. Av de av regeringen 21 utsedda organisationerna, som ingår i Fead:s övervakningskommitté, så var denna gång 15 representerade.

Sammanfattning av de tre pågående Fead-projekten

Av tabellen redovisas projektens namn, projektperiod, ansvarig organisation och Fead-stöd.

För valutaomräkning har kursen en euro per 8,39 kronor använts.

Projektnamn	Startdatum	Slutdatum	Namn på stödsökande/Name of beneficiaries	Feadstöd i SEK	Feadstöd i €
Bättre hälsa II	2019-01-01	2021-12-31	Göteborgs stad	7 586 587	904 241
Po Drom 2020	2019-01-01	2021-06-30	Göteborgs Räddningsmission	9 946 100	1 185 470
Pentru Tine/Till dig	2019-03-01	2021-02-28	Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner	12 031 666	1 434 048

Antalet planerade deltagare för de pågående projekten fördelar sig enligt tabellen nedan.

Projektnamn	Minst antal planerade deltagare	Uppskattad fördelning kvinnor och män	Åldersgrupper (0-15, 15-64, 65+ år)
Bättre hälsa II	390	Flest kvinnor	15-64
Pentru Tine	1700	Flest män	15-64
Po Drom 2020	200	Jämnt fördelat	15-64

2.2 Bedömning av programmets utveckling i förhållande till mål, förändringar i resultatindikatorer och programspecifika indikatorer samt bidrag till Europa 2020-strategin

Det planerade antalet deltagare för de fem genomförda samt de tre pågående projekten under perioden 2016–2019 (se ovan för pågående projekt) uppgår till 3485 individer med jämn könsfördelning.

Planerat antal deltagare är avsevärt högre än det programstyrda lägsta antalet, 700, för hela fonden. Programmet hade redan i slutet av 2016 nått sitt kvantitativa mål. Huvudsakliga skälet till detta antas vara att då programmet skrevs planerades för återkommande och längre aktiviteter med grupper av deltagare där samma personer deltog över tid. Alltså på samma sätt som upplägget är med socialfonden inom ramen för projektaktiviteterna där. Inom Fead har det istället varit kortare enstaka insatser med betydligt fler deltagare.

Under året har 658 nya personer, förutom de som deltagit tidigare i projektverksamheten, 58 procent kvinnor och 42 procent män, deltagit i Fead-finansierade insatser. 97 procent har varit mellan 16 och 64 år gamla. 20 personer har varit äldre än 64 år och endast 1 deltagare har varit barn. I stort sett alla är utrikesfödda och även hemlösa. Sammantaget under programperioden har t.o.m. 2019, 2 674 unika individer deltagit i projektaktiviteter varav 68% kvinnor och 32% män.

Fead har nått det uppsatta målet för programmet i fråga om antalet deltagare. Se vidare tabell 2.3.2.

I fråga om de programspecifika målen så anger 613 av 2019 års deltagare, 93%, att de har fått stöd eller hjälp t.ex. information, tolkning, vägbeskrivningar. 458 deltagare, 70%, uppger att de fått förbättrade förutsättningar till att sköta hälsa och hygien.

Målet i programmet är att 40% av deltagarna ska uppge att de fått stöd och hjälp enligt de båda målen. Som visas i tabell 2.4.2 ligger genomförandet till och med 2019 mycket över målet för programmet.

Även om vart och ett av projekten har en tydlig inriktning mot antingen samhällsorienterande eller hälsofrämjande insatser är det uppenbart att deltagarna har kunnat få stöd och hjälp inom ett bredare spektrum. Flera deltagare uppger sig fått både ett samhällsorienterat stöd och hälsofrämjande insatser.

Såväl Fead:s projektledare som samordnare hos Svenska ESF-rådet ser att de aktiviteter som projekten genomför bidrar till en social sammanhållning och social inkludering genom de aktiviteter de erbjuder.

Några finansiella siffror

Vi har fattat beslut om förlängning av pågående projekt under 2019 samtidigt som ett projekt från första utlysningen har avslutats. Även TA-medel, technical assistance, har beslutats under året och är kommissionens stöd till respektive land, på samma sätt som för Socialfonden, för att administrera Fead-fonden. I Sverige har vi valt att använda TA-medlen till löner.

Alla tre projekt har varit i full gång med sin verksamhet och rekviderat följdriktigt klart mer medel än föregående år. Utbetalningar som gjorts under 2019 uppgår till 1,2 miljoner euro, varav 1,1 miljoner euro gått till Fead-projekten. Resten utgörs av TA-medel. Sammantaget under programperioden uppgår nu det totala utbetalda stödet 5,3 miljoner euro. Detta visas i tabell 2.3.1. Av det har hittills 4,3 miljoner euro deklarerats till kommissionen.

2.3 Beskrivning och bedömning av åtgärder med hänsyn till dubbelfinansiering, jämställdhetsintegrering, likabehandling och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning (artikel 5 pkt 5, 11)

På vår webbplats informerar vi om de horisontella principerna enligt artikel 5 pkt 5 och 11, även i anvisningarna till utlysningen, i ansökningsblanketten, läges- och slutrapport. Principerna diskuteras kontinuerligt med projekten. All statistik från projekten är könsuppdelad.

Särskilt kan nämnas projektet "Bättre Hälsa II". De fokuserar specifikt på hälsofrågan och främst då kvinnors hälsa. Projektet vänder sig både till kvinnor och män men tyngdpunkten ligger på att nå kvinnorna då deras utsatthet ses som dubbel. Projektet tar sin utgångspunkt i jämställdhets- och tillgänglighetsperspektivet då detta anses särskilt väsentligt för hälsan och välbefinnandet. Ett mål är att skapa egenmakt syftande till att bryta utanförskap och fattigdom.

En förutsättning för beslut om utbetalning är att projektägaren har separat bokföring så att transaktioner som hänför sig till projektet specifikt kan utläsas. Svenska ESF-rådet har en handledning i ekonomi med tillhörande administrativa rutiner. Vid uppföljningsbesök och kontroll på plats stämmer Svenska ESF-rådet av att de administrativa rutinerna följer reglerna enligt artikel 32.5 b.

Kriterier för urval av livsmedelsbiståndet

Ej tillämpligt för Sverige.

2.3 Gemensamma indikatorer

2.3.1 Inputindikatorer

Id-nummer	Indikator	Måtenhet	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulativt värde
1	Sammanlagda stödberättigande offentliga utgifter som godkänts enligt dokumenten med villkoren för stödet till insatserna	euro	0,00	5 389 299,00	65 986,00	53 828,00	2 517 071,00	25 851,00					8 052 035,00
2	Sammanlagda stödberättigande offentliga utgifter som stödmottagarna haft och betalat vid genomförandet av insatserna	euro	0,00	51 600,00	419 822,00	1 755 536,00	1 918 931,00	1 165 005,00					5 310 894,00
3	Sammanlagda stödberättigande offentliga utgifter som deklarerats för kommissionen	euro	0,00	0,00	148 037,00	691 828,02	1 865 890,00	1 640 269,00					4 346 024,02

2.3.2 Utfallsindikatorer för stöd till social delaktighet

Id-nummer	Indikator	Mätenhet	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulativt värde
20	Det sammanlagda antalet personer som får stöd till social delaktighet	antal	0,00	0,00	505,00	1 097,00	414,00	658,00					2 674,00
20a	Antal barn upp till och med 15 år	antal	0,00	0,00	25,00	25,00	6,00	1,00					57,00
20b	Antal vuxna 65 år och över	antal	0,00	0,00	3,00	0,00	1,00	20,00					24,00
20c	Antal kvinnor	antal	0,00	0,00	325,00	777,00	328,00	380,00					1 810,00
20d	Antal migranter, deltagare med utländsk bakgrund, minoriteter (inklusive marginaliserade grupper som romer)	antal	0,00	0,00	504,00	1 041,00	413,00	658,00					2 616,00
20e	Antal personer med funktionsnedsättning	antal	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					0,00
20f	Antal hemlösa personer	antal	0,00	0,00	497,00	1 049,00	410,00	596,00					2 552,00

2.4 Programspecifika indikatorer

2.4.2 Resultatindikatorer

2.4.2.1 Kvantitativa resultatindikatorer

Id-nummer	Indikatorns namn	Mätenhet	Utgångsvärde	Målvärde	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulativt värde	Måluppfyllelse
SWR01	Andel individer som uppger att de har fått stöd eller hjälp t.ex. information, tolkning, vägbeskrivningar etc.	Andel i procent	0,00	40,00	0,00	0,00	43,00	63,00	84,00	93,00					70,75	
SWR02	Andel individer som uppger att de fått förbättrade förutsättningar till att sköta hälsa och hygien	Andel i procent	0,00	40,00	0,00	0,00	38,00	64,00	82,00	70,00					63,00	